

PATVIRTINTA
Trakų r. Senųjų Trakų
vaikų lopšelio – darželio
direktorius
2017 m. rugsėjo 28 d.
įsakymu Nr. V-22

TRAKŲ R. SENŪJŲ TRAKŲ VAIKŲ LOPŠELIO - DARŽELIO SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Trakų r. Senųjų Trakų vaikų lopšelio – darželio (toliau – lopšelio - darželio) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio - darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje - darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, lopšelio - darželio, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas vadovaujasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas lopšelio - darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas plačiąja prasme – tai fizinė, seksualinė, psichologinė prievarta, žmogaus nepriežiūra. **Fizinis smurtas** siaurąja prasme suvokiamas kaip prievarta prieš asmenį: stumdymas, mušimas, sužeidimas, nužudymas; **psichologinis, emocinis smurtas** – tai dažniausiai su fizine prievarta susiję įžeidžiantys žodžiai, pastabos, grasinimai, draudimai, gąsdinimai, kuriais yra siekiama asmenį įskaudinti, įbauginti, priversti suvokti priklausomybę nuo skriaudėjo.

6.2. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. **Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):**

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis (iai).

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio - darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje – darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. SMURTO IR/AR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE – DARŽELYJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio - darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio - darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio - darželio bendruomenės nariai.

9. Lopšelio - darželio direktorius yra atsakingas už lopšelio - darželio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio lopšelio - darželio smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio - darželio bendruomenei ir vykdymą.

10. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupę). Lopšelio – darželio direktorius Vykdyto grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

10.1. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl lopšelyje - darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę;

10.2. vadovaujantis pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.4. teikia siūlymus lopšelio – darželio direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje - darželyje, lopšelio - darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.5. teikia siūlymus lopšelio – darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

10.6. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Grupių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE - DARŽELYJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas lopšelio - darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio - darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja grupės auklėtoją apie įtariamas ir/ar įvykusias smurtą ar patyčias.

13. Grupės auklėtoja gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias smurtą ar patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ar patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę smurto ir patyčių situacijos stebėseną.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja lopšelio - darželio direktorių apie esamą situaciją;

15.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio - darželio direktorių, kuris imasi lopšelio - darželio tvarkos apraše numatytų veiksmų.

17. Lopšelio - darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio - darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba lopšelio - darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
